

FRIVILLIG
VOLDGIFT

Frivillig voldgift
© 1973 by Juristforbundets Forlag
Trykt i Philips Bogtryk, København
Bogbinderarbejdet er udført af
Carl Niensens Bogbinderi, Odense

Indhold

Forord	9
Indledning	11
1. KAPITEL	
Voldgiftens begreb, afgrænsning og genstand. Hvornår foreligger der voldgift?	13
2. KAPITEL	
Voldgiftsaftalen	21
I Hvilke retlige synspunkter finder anvendelse på voldgiftsaftalen?	21
II Voldgiftsaftalers gyldighedsbedømmelse	27
A. Ugyldighed p. gr. a. tvistens art	27
B. Habilitetskrav	29
C. Kompetencekrav	30
D. Krav til samtykket	32
E. Krav om klarhed	35
F. Krav om procesretlige garantier	37
G. Foreningsvoldgift. Særlige gyldighedsbetingelser for voldgiftsaftaler i foreningsforhold	38
III Voldgiftsaftalens indhold	48
A. Valg af voldgiftsmænd	49
B. Voldgiftsaftalens fortolkning belyst af domspraksis	51
IV Hvem binder voldgiftsaftalen?	56
V Voldgiftsaftalens virkning	57
VI Voldgiftsaftalens ophør	61

3. KAPITEL	
Voldgiftsretten	68
I Voldgiftsmandsaftalen	68
II Habilitetsbetingelserne	69
A. Alm. synspunkter	69
B. De almindelige habilitetsbetingelser	71
C. De specielle inhabilitetsgrunde	72
D. Tilbagekaldelse af bemyndigelsen	74
III Voldgiftsmandsaftalens indgåelse	76
IV Voldgiftsmandsaftalens indhold	76
A. Voldgiftsmændenes pligter	76
1. Voldgiftsmændenes pligter i alm. (76) 2. Særligt om voldgiftsrettens kompetence (79) 3. Har voldgiftsmændene pligt til at lægge gældende ret til grund for deres afgørelse? (82)	
4. Særligt om opmanden (85)	
B. Voldgiftsmændenes rettigheder	90
V Voldgiftsmandsaftalens ophør	93

4. KAPITEL	
Voldgiftsproceduren. Indledende bemærkninger	94
I Den processuelle retsbeskyttelse under sagen	94
A. Lighedsgrundsætningen	94
B. Procesledelsesgrundsætningen og dens forhold til lighedsgrundsætningen	97
C. Dispositionsmaksimen	98
D. Andre processuelle grundsætninger	102
II Voldgiftsprocedurens genstand og parter	104
III Voldgiftssagens gang	105
A. Dannelsen af voldgiftsretten	106
B. Henvendelsen til voldgiftsretten	107
C. Indkaldelse til møde m. m.	107
D. Fremskaffelse af materiale og oplysninger	109
E. Sagens ledelse og foretagelsen af visse proceshandlinger	109
F. Retsmøder, procedure, votering og afsigelse af voldgiftskendelsen	112

5. KAPITEL	
Voldgiftskendelsen	115
I Voldgiftskendelsens form	115
II Voldgiftskendelsens omfang	115

A. Voldgiftskendelsen må omfatte hele det for voldgiftsretten indankede forhold	115
B. Voldgiftskendelsen må ikke gå uden for bemyndigelsens grænser	117
III Voldgiftskendelsens indhold	118
IV Voldgiftskendelsens virkning. Den gyldige kendelses retskraft	119
A. Den formelle retskraft	119
B. Den materielle retskraft (<i>res judicata</i> -virkning)	119
1. I forholdet mellem parterne (120) 2. I forholdet over for tredjemand (121)	
C. Voldgiftskendelsens virkning i øvrigt	123
V Voldgiftskendelsens gyldighedsbedømmelse	123
A. Den gyldige voldgiftskendelse kan ikke underkendes	123
B. Ugyldighedsgrunde	124
1. Ugyldighed p. gr. a. voldgiftsaftalen (124) a. Ugyldighed p. gr. a. tvistens karakter (124) b. Ugyldighed p. gr. a. voldgiftsaftalens indhold (125) 2. Ugyldighed p. gr. a. sagsbehandlingen (126) 3. Ugyldighed p. gr. a. kompetencemangel (126) 4. Ugyldighed p. gr. a. mangler ved voldgiftskendelsen (126) a. Dens form (126) b. Dens indhold (127) – (1) Forholdet til loven (127) – (2) Uklarhed, fejl i begrundelsen (127) – (3) Kan åbenbar ubillighed gøre voldgiftskendelsen ugyldig? (129)	
C. Ugyldighedsbedømmelse <i>ex officio</i> eller efter påstand?	130
D. Ugyldighedens virkning	130
E. Genoptagelse af voldgiftssagen?	131
F. Den kompetente domstol (værneting)	132

6. KAPITEL	
Voldgiftskendelsers fuldbyrdelse (eksigibilitet)	133
I Indenlandske voldgiftskendelser (voldgiftslovens § 9)	133
II Udenlandske voldgiftskendelser	135
A. Udenlandske voldgiftskendelser, der omfattes af New York-Konventionen af 10. juni 1958	135
B. Udenlandske voldgiftskendelser, der ikke omfattes af New York-konventionen	135

7. KAPITEL	
Voldgiftsaftalers og voldgiftskendelsers kollisionsretlige tilhørsforhold og gyldighedsbedømmelse	137

I	Kan parterne selv gyldigt ved en kollisionsretlig partshenvisning fastsætte voldgiftsaftalens og voldgiftskendelsens retlige tilhørsforhold?	137
II	Bestemmelsen af voldgiftsaftalens og voldgiftskendelsens tilhørsforhold i øvrigt	144
	A. <i>Voldgiftsaftalens tilhørsforhold</i>	144
	B. <i>Voldgiftskendelsens tilhørsforhold</i>	147
III	Hvilken betydning har tilhørsforholdet for voldgiftsaftalens og voldgiftskendelsens gyldighedsbedømmelse?	151
	A. <i>Tilhørsforholdet dansk</i>	151
	B. <i>Tilhørsforholdet udenlandsk</i>	153

8. KAPITEL

	Voldgift i internationale forhold	155
I	Indledende bemærkninger – Konventioner	155
II	Den udenlandske og den internationale voldgift	161
	A. <i>Dansk og udenlandsk, national og international voldgift</i>	162
	1. Danske domstoles kompetence (163) 2. Hvad er »international handel«? (165)	
	B. <i>Begrebet »handel«</i>	166
	C. <i>Hvad der kan være genstand for voldgift</i>	167
	D. <i>Om staten kan indgå voldgiftsaftaler</i>	168
	E. <i>Parternes habilitet</i>	168
	F. <i>Voldgiftsaftalens form</i>	169
	G. <i>Efter hvilken ret voldgiftsaftalens gyldighed bedømmes</i>	169
	H. <i>Voldgiftsaftalens virkning</i>	170
	I. <i>Voldgiftsretten</i>	171
	J. <i>Hvis en part ikke udpeger voldgiftsmand</i>	173
	K. <i>Udpegning af andre voldgiftsmænd i tilfælde af forfald</i>	175
	L. <i>Voldgiftsmændene</i>	175
	M. <i>Tvivl om voldgiftsrettens kompetence</i>	176
	N. <i>Voldgiftens sted</i>	178
	O. <i>Voldgiftsproceduren</i>	179
	1. Om processen i almindelighed (179) 2. Sproget (181)	
	3. Partsrepræsentanter (181) 4. Udeblivelse (181) 5. Lukkede døre (181)	
P.	1. Skal sagen afgøres efter gældende ret eller billighed? (181) 2. Hvilket lands ret skal anvendes? (183) 3. Hvilket lands internationale privatret skal anvendes? (183)	
Q.	<i>Voldgiftskendelsen</i>	184
	1. Kendelsens form (184) 2. Begrundelse (184) 3. Frist for kendelsens afsigelse (185) 4. Deponering (186)	

R.	<i>Sagsomkostninger og honorarer</i>	186
S.	<i>Appel</i>	186
T.	<i>Fuldbyrkelse</i>	187

Bilag

1.	Genèveprotokollen af 24. september 1923 vedrørende voldgiftsklausuler i handelskontrakter	193
2.	Genèveoverenskomsten af 26. september 1927 angående eksekution af voldgiftskendelser	195
3.	F.N.-konventionen af 10. juni 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser (New York-konventionen)	198
4.	Den europæiske konvention af 21. april 1961 om international handelsvoldgift (Genèvekonventionen)	212
5.	Voldgiftsregler for De forenede Nationers økonomiske kommission for Europa (Genève-reglementet)	234
6.	Overenskomsten af 17. december 1962 om anvendelse af den europæiske konvention om international handelsvoldgift (Europarådsarrangementet)	252
7.	Europarådskonventionen af 20. januar 1966 om en fælles-europæisk lov om voldgift	258
8.	Det internationale Handelskammers voldgiftsreglement	292
9.	Retsplejerådets udkast til lov om voldgift med bemærkninger	304
10.	Lov nr. 181 af 24. maj 1972 om voldgift med justitsministeriets bemærkninger	309
11.	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 117 af 7. marts 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser og om international handelsvoldgift	313
12.	Regler for behandlingen af sager ved Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed	316

Forord

I min bog »Frivillig Voldgift«, Kbh. 1937, har jeg søgt at give en udtømmende behandling af det danske voldgiftsinstitut, som det dengang forelå, baseret på bestemmelsen i D.L. 1-6-1 og den dertil knyttede retspraksis. I bogen »Foreningsvoldgift«, Kbh. 1942, har jeg yderligere behandlet de særlige synspunkter og retsregler, der gælder for voldgift i foreningsforhold og andre retlige fællesskabsforhold.

Efter at Lov om Voldgift nr. 181 af 24. maj 1972 nu er trådt i kraft og D.L. 1-6-1 ophævet, har jeg på dette nye grundlag søgt at fremstille de retsregler, som herefter gælder om voldgift i dansk ret. Den nye voldgiftslov omfatter jo kun en del af de retsregler, der regulerer voldgiftsinstituttet. Det måtte yderligere ved en fornyet gennemgang af bogen erkendes, at en række afsnit i denne ikke længere var tidssvarende, og jeg har derfor foretaget en omfattende revision af disse.

I den siden 1937 forløbne tid har navnlig voldgift i internationale forhold udviklet sig stærkt, ikke mindst på grundlag af en række internationale konventioner om voldgift, der atter har deres baggrund i verdenshandelens og samfærdselsmidlernes stærke udvikling. Dette er baggrunden for bekendtgørelse nr. 117 af 7. marts 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser og om international handelsvoldgift.

Højesteretspræsident, dr. jur. Jørgen Trolle, der har fulgt denne udvikling på nært hold bl.a. som dansk delegeret og præsident for konferencen i Genève angående konventionen af 1961, har – foruden den støtte han med sin betydelige erfaring på voldgiftsområdet har givet mig ved udarbejdelsen af en række afsnit – påtaget sig fremstillingen i denne bogs 8. kap. om voldgift i internationale forhold.

Forord

Endelig har byretsdommer Kristian Frøsig, der som sekretær for det af Justitsministeriet i 1962 nedsatte udvalg til overvejelse af indførelse af lovgivning om voldgift, der afgav betænkning (nr. 414) i 1965, har et særligt omfattende kendskab til dette retsområde, ydet mig udmærket bistand under bogens udarbejdelse.

København i august 1973.

Bernt Hjejle

Indledning

En voldgiftsret er en privat domstol, som parterne i en tvist vedtager, fordi de af en eller anden årsag ikke ønsker tvisten pådømt af de ordinære domstole.

Årsagerne hertil kan være mange. Det kan – navnlig indenfor erhvervslivet – være trangen til en hurtig, inappellabel afgørelse, der er afgørende. Også hensynet til bekesteligheden kan – dog næppe i i større omfang her i landet – spille ind. Endvidere kan ønsket om at undgå offentlighed ofte være motivet; det er måske endog det hyppigste motiv. Fremdeles kan et ønske om, at tvisten ikke skal afgøres alene efter lovens »bogstav«, men at der skal gives en noget større plads for billighedsbetragtninger end ved en domstol, være medvirkende – f.eks. hvor det drejer sig om familietvister.

I denne sidste forbindelse gør et forhold af psykologisk karakter sig gældende: ved en ordinær retspleje »stævnes« man for retten, man tvinges af modparten til at undergive sig dens afgørelse, og selv om parterne måske er enige om at søge retten, har det hele stadig et modsætningsfyldt præg over sig. Voldgiften derimod bærer frivillighedens præg: allerede det at parterne er enedes om at lade deres uoverensstemmelse afgøre ved voldgift, kaster et forsonende skær over sagen; parterne bøjer sig ligesom mere henimod hinanden.

Endelig kan tvisten være af særlig teknisk karakter, og her vil det ofte være naturligt at vælge voldgift.

I mange retskonflikter findes to elementer: et juridisk og et teknisk (fagligt) element. Ofte blander de sig sammen på en vanskeligt udredelig måde, men de findes der dog. I jo højere grad vægten må lægges på det juridiske element, jo mindre kan man slå af på de særlige juridiske garantier, som de ordinære domstole giver; jo større